

NEWSLETTER/BULLETIN

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE
ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

ASSOCIATION CANADIENNE POUR
L'AVANCEMENT DES ÉTUDES NÉERLANDAISES

April 2021

ISSN 2290-7300

avril 2021

Editorial

Mary Eggermont-Molenaar

Wie het allemaal goed wil doen, moet behalve een masker opzetten, ook verder nog opletten. Er zijn nu 82 witte regels die deze in het groene boekje vervangen of aanvullen: <https://spellingsite.nu/spellingregels/pagina/>.

Een manier om althans je best te doen is je inschrijven op [Beter Spellen](#), me aangeraden door CAANS-lid Wilma 't Hart.

Beter Spellen

De eerste de beste keer dat ik meedeed zat ik al op 50% fout. Goed voor de nederigheid en alle beetjes helpen. In *15 eeuwen Nederlandse taal* van Nicoline Sijs staan voorbeelden van niet alleen Spaanse, Engelse of Franse leenwoorden, maar ook die van huidige immigrantentalen.

Over actualiteit gesproken, niet dat we het daarover hadden, we mogen nog steeds niet reizen, maar het internet, maakt uitstapjes mogelijk, bijvoorbeeld naar het Rapenburg in Leiden waar nu het Instituut van de Nederlandse Taal is gevestigd: https://www.youtube.com/watch?v=hm_tzhC3v4A&feature=emb_logo.

Nog actueler, recentelijk verscheen het laatste nummer van het *CAANS Journal* online: <https://caans-acaen.ca/volume-40-issue-2-2021/>. Dit is een speciaal nummer gewijd aan de herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog, daarmee gerelateerde artikelen en een gewijd aan de pandemic in Nederland en een serie recensies. Redactrice Krystyna Henke hoopt dat dit nummer een inspirerende bijdrage zal leveren aan discussies over oorlog, vrede, de Holocaust, autoritaire praktijken, kolonialisme, imperialisme, onafhankelijkheid en verzet. Zo te lezen is ze daarin geslaagd!

CAANS-sprekers en -leden in het nieuws

Pleuke Boyce, CAANS-lid te Vancouver sinds 1990, hoewel ze op Vancouver Island woont, vertaalde een selectie uit de gedichten van de in Alkmaar geboren schrijver H. C. ten Berge, winnaar van de P.C. Hooftprijs 2006. Pleuke zelf doet niet minder. Ze kreeg de James. S. Holmes-prijs van het Translation Center van Columbia University voor haar *But this Land has no End – Selected Poems of Gerrit Achterberg*. Ze heeft ook veel Canadese literatuur in het Nederlands vertaald, waaronder zeven boeken van Alice Munro.

Rudi Wester (CAANS-2009) dook diep in het leven van de auteur Jef Last (1898-1972). Last, hoe zou hij aan die naam komen, was zoon van een marineofficier, verhuisde in zijn jeugd al regelmatig en vluchtte al snel in boeken. Terwijl hij in Leiden Chinees studeerde, woonde hij tussen Katwijkse vissers, maar, zo staat in de recensie van Chris van der Heyden in *De Groene Amsterdammer*: "Door Arie heen had ik zijn hele soort lief." Als je de rest van deze recensie leest, krijg je de indruk dat, hoewel Last trouwde en drie kinderen kreeg, hij met "soort" op sijke mensen na, de hele mensheid bedoelde: <https://www.groene.nl/artikel/rusteloos-voortgedreven>.

Calgary CAANS-lid **Veronica Cramer** baalde van het thuis zitten. Een mens doet wat. Ze liep een Schotse winkel binnen, kocht een kaart zonder te weten waarom zei ze, en stuurde me die op omdat deze haar deed denken aan een kinderliedje: *Ik ben met Catootje naar de botermarkt gegaan.* (Denkt ze dat ik kinds ben of word?) Er is veel te maken van boter, helemaal nu, zeggen ze, in Canada de boter "hard" is vanwege palmolie. Het liedje is vanwege de Engelse ondertiteling goed te gebruiken voor wie Nederlandse les geeft: <https://www.youtube.com/watch?v=tfHcjFJ3bAk>.

Boterverkoopsters

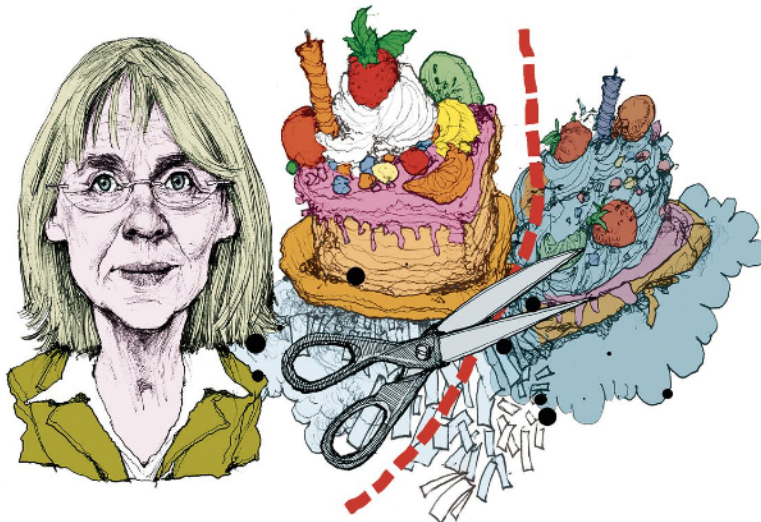

Maarten Biesheuvel en Mensje van Keulen, jaren 70

Afgelopen februari mocht **Mensje van Keulen** (CAANS 2004) de zesde Biesheuvelprijs in ontvangst nemen vanwege haar bundel korte verhalen: *Ik moet u echt iets zeggen*. Op 14 februari werd ze in het gebouw Felix Meritis aan de Keizersgracht geïnterviewd over haar bijdrage, op een tijdstip dat ze nog niet wist of ze had gewonnen, zie vanaf minuut 30: <https://denieuweliefde.com/agenda/de-literaire-zondag-1/j-m-a-biesheuvelprijs-2021/> Vanaf minuut 108 kan meegenoten worden van het moment van prijswinnen en Mensjes dankbetuiging. Alle andere minuten zijn ook zeer de moeite waard!

Mijn leven als mens

Joke van Leeuwen (CAANS 2019) schreef een verhaal van een mens dat stierf na met het hoofd op een harde tegelvloer terechtgekomen te zijn. Wat bepaalt ons leven: gekkigheid, magie, flauwe gein, taartjes, truien, tragiek, kapitalisme en liefde. ([Verjaardagstaart voor het dode zusje](#))

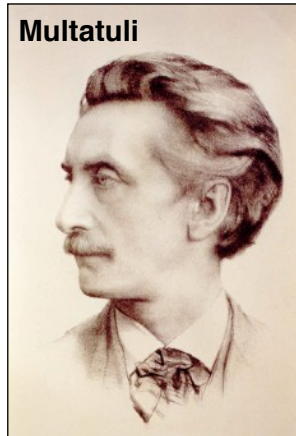
Barber van de Pol

Barber van de Pol (CAANS 2005) identificeert zich met en denkt met Carry van Bruggen (1881-1932), een succesvolle schrijfster die zichzelf in kaart probeerde te brengen maar besepte niet meer te zijn dan een speelbal van het lot. Het liep niet goed af. Op het moment dat ik dit schrijf gaat het met Barber nog prima. In 2012 vergezelde ze haar partner **Piet Meeus** of diens ronde door Canada. Piet viel een paar jaar geleden achterover van de Borobudur af en maakt het weer prima. Nu maar wachten totdat we weer mogen reizen.

Hierbij nog wat lezingen van **Jacqueline Bel** (CAANS 2019), ons aangereikt door CAANS Ottawa: Multatuli's *Max Havelaar*: klassieker of onleesbare baksteen? Deze video is een college dat Jacqueline Bel voor de Universiteit van Groningen gegeven heeft: <https://www.youtube.com/watch?v=aicupj0gPgl>.

Lees *Max Havelaar* online of download het boek: https://nl.wikisource.org/wiki/Max_Havelaar_of_de_Koffiveilingen_der_Nederlandsche_Handelsmaatschappij.

Editorial • Mary Eggermont-Molenaar	1
Programma Jaarvergadering	5
News from the Chapters	
Montreal • Ottawa • Toronto • Calgary • Vancouver	7
In dit nummer	
• Hoe je opeens minder dan 'six degrees of separation' van Edward Snowden af komt te staan • Henk Stam	13
• Kende Herman van Wermeskerken zijn oud tante Sophie? • Mary Eggermont-Molenaar en Bob van Wermeskerken	14
Membership renewal • Peter Tijssen	18

Multatuli

In dit nummer

In het vorige nummer stond vanaf bladzijde 12 het verhaal van CAANS-lid **Henk Stam**, die met zijn echtgenote Lori terug naar Nederland emigreerde, vanwege hun zoons Emlyn en Willem, twee figuren op wie je wel een oogje moet houden. Afgelopen 21 maart werd het musicale theaterstuk George Orwell's *1984* vertoond: directeur **Emlyn Stam**. Voor de rollen wist hij behalve zijn broer **Willem**, de nu in Rusland vertoevende **Eduard Snowden** aan te trekken. Hoe dat in zijn werk ging, zie vader Stam hierover in dit nummer.

Zoals gezegd, reizen kan – voorlopig – niet meer. Niets weerhoudt de mens er evenwel van eens een Schotse winkel binnen te lopen, of zich te laten afleiden door herinneringen. Zo herinnerde ik me een bezoek aan CAANS-Vancouver-lid **Herman van Wermeskerken** die in 2011 stierf. Achteraf gezien had ik hem toen iets moeten vragen over zijn oudtante Sophie.

In den beginne: Vanwege een en ander is er weer geen nieuws over bijeenkomsten in persoon, daarom het ik de **CAANS chapters** gevraagd om te kijken naar hoe, wanneer, waarom en door wie welk chapter werd opgericht.

*Hierbij het programma voor de jaarvergadering op 29 en 30 mei 2021:
University of Alberta / Federation for the Humanities and Social Sciences,
Georganiseerd door Tanja Collet (University of Windsor)*

Saturday, 29 May, 2021 / Samedi, 29 mai 2021

SESSION 1 / SÉANCE 1

9 :00 – 10 :30 MT / 11 :00 – 12 :30 ET / 16 :00 – 17 :30 Brussels (GMT+1)

***Opening Remarks / Ouverture du colloque
Keynote Speaker / Conférencière invitée***

- Frieda Steurs (KU Leuven, Belgium, Instituut voor de Nederlandse Taal, The Netherlands): *Language is Business! On the impact of linguistic applications in our society*

SESSION 2 / SÉANCE 2

11 :00 – 12 :00 MT / 13 :00 – 14 :00 ET / 18 :00 – 19 :00 Brussels (GMT+1)

- Yasmin Crombez (VUB – Vrije Universiteit Brussel, Belgium): *French versus English: Exploring different layers of language contact in emigrant writing*
- Jennifer Dailey-O'Cain (University of Alberta, Alberta): *The appropriative use of English in Dutch social media discourse*

SESSION 3 / SÉANCE 3

13:00 – 14:00 MT / 15:00 – 16:00 ET / 20:00 – 21:00 Brussels (GMT+1)

- Maximiliaan van Woudenberg (Sheridan College Institute of Technology and Advanced Learning, Ontario): *Onderduikers in Venlo Zuid*
- Lorri Busch (Bloomfield, Ontario): *The Dutch of Prince Edward County*

Sunday, 30 May, 2021 / Dimanche, 30 mai 2021

SESSION 1 / SÉANCE 1

9 :00 – 10 :00 MT / 11 :00 – 12 :00 ET / 16 :00 – 17 :00 Brussels (GMT+1)

- Winibert Segers (KU Leuven, Belgium): *Knoppen en knopen*
- Jack McMartin (KU Leuven, Belgium): *Translation flows in and out of the Dutch Language*

SESSION 2 / SÉANCE 2

10 :30 – 11 :30 MT / 12 :30 – 13 :30 ET / 17 :30 – 18 :30 Brussels (GMT+1)

- Judit Gera (Eotvos Lorand University, Hungary): *Tom Lanoye's Fort Europa correspondentend gelezen*
- Christine Brooks (CSC Providence, Ontario): *Que fait-elle à Bruxelles, Antigone?*

SESSION 3 / SÉANCE 3

12:30 – 13:30 MT / 14:30 – 15:30 ET / 19:30 – 20:30 Brussels (GMT+1)

- Adrian van den Hoven (University of Windsor, Ontario): *Charlotte Brontë's novel The Professor and Belgium*
- Basil Kingstone (University of Windsor, Ontario): *Marcos Lucio, an engineer from Ghent and his adventures in viceregal 17th-century Mexico*

SESSION 4 / SÉANCE 4

14:00 – 15:30 MT / 16:00 – 17:30 ET / 21:00 – 22:30 Brussels (GMT+1)

- Timothy Nyhof (Center for Christian Social Ethics, Manitoba): *"Why I Vaccinate my Children", Professor Helenius de Cock and the Orthodox Dutch Reformed Debate on Vaccination*
- Jason Vasser-Elong (The University of Missouri – St. Louis, USA): *Shrimp and other artifacts*
- **Concluding remarks / Clôture du colloque**

congress 2021
OF THE HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Chapter News

Montreal

door Peter Lowensteyn

Oprichting en eerste jaren van CAANS-Montreal

CAANS Montreal werd in 1981 opgericht door, voor zover ik me kan herinneren, Jan Lobelle, Janny Lowensteyn en André Vermeirre.

Het Montreal chapter was in het begin geen etnische organisatie, maar de ongeveer veertig leden waren niettemin meestal van Nederlandse and Vlaamse afkomst. Het organiseerde jaarlijks een aantal lezingen, workshops en een Nederlandse taalcursus voor volwassenen. Deze openbare activiteiten trokken deelnemers van verschillende etnische achtergronden.

CAANS Montreal organiseerde in oktober 1981 een colloquium op Concordia University met als titel: "La présence des néerlandophones au Québec." (Zie: [Journal Issue IV, ii](#))

Het chapter organiseerde in 1983 een colloquium at McGill University met als titel: "La célébration canadienne due 400e anniversaire de Grotius" ([Journal Issue VI, i](#)).

De zeer slechte kwaliteit van het drukwerk van dit Journal veroorzaakte negatieve gevoelens in de Montreal Chapter vis à vis CAANS National.

In 1985 organiseerde het chapter een *War Art*-tentoonstelling ter gelegenheid van de veertigjarige herdenking van de bevrijding van de Lage Landen door het Canadese

leger. Deze tentoonstelling werd gehouden in de *Maison de la culture de Notre-Dame-de-Grâce* in samenwerking met het War Museum in Ottawa en de City of Montreal.

Het chapter begon met activiteiten op een meer academisch niveau, maar het werd al snel duidelijk dat dit echter maar een zeer beperkt publiek aansprak. Terwijl een deel van het bestuur het academisch niveau wilde handhaven, zelfs voor een klein publiek, wilden andere leden het ledental vergroten door er een Nederlandstalige club van te maken. Toen deze richting steeds duidelijker werd verlieten Jan Lobelle, Janny en Peter Lowensteyn, CAANS Montreal, omdat volgens hen CAANS een organisatie was die de studie van de Nederlandse taal en de Nederlandse cultuur aan educatieve en culturele instellingen in Canada stimuleerde en dit zo niet langer het geval was. (Zie onze website [hoofdpagina](#))

CAANS Montreal ging verder als een Vereniging voor Nederlandse en Vlaamse Cultuur!

In 1997 werd ik weer lid van CAANS Montreal en hoewel de bijeenkomsten gehouden werden op McGill University was het een volkomen Nederlands/Vlaamse vereniging geworden waar er werd op gestaan dat de lezingen in het Nederlands gehouden werden. Deze werden voornamelijk door leden gehouden. (zie: [Programma's CAANS-Montreal](#)). Het sociaal contact speelde een grote rol.

Ottawa

door Martien de Leeuw

The Start of the Ottawa Chapter of CAANS

At an inaugural meeting, held at Carleton University, Ottawa on February 13, 1971, it was decided to set up a body to be known as the Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies (CAANS). Broadly stated, the aim was to stimulate interest in Netherlandic literature and culture in academic circles. The primary vehicle for spreading the information and influence would be through establishing local chapters.

It seems that in Ottawa a permanent chapter was not established, although meetings were organized from time to time whenever a visitor from Europe made a speaking tour to existing chapters. In time, this was not very satisfying and often resulted in long periods of inactivity.

Thus, on November 2, 1994, a group of interested parties, including representatives from the Dutch and Belgian embassies gathered at Carleton to, in a sense, re-found the Ottawa Chapter of CAANS. After words of welcome from Martien de Leeuw, Director of the School of Industrial Design at Carleton University, Hans Kruishoop, First Secretary for Press and Cultural Affairs at the Netherlands Embassy introduced Prof. Robert Siebelhoff, National President of CAANS, who then presented a talk on The Hague School of late 19th century painters. At the end of the presentation and after a break for refreshments, the group reconvened to consider the organization of the Chapter.

Prof. Wim Gilles got the ball rolling by suggesting that the people who organized the meeting, i.e. Prof. Martien de Leeuw, who had taken the lead, and one or two others who would be named should constitute the initial leadership. This was agreed to, allow-

ing the group more time to discuss other issues. It was suggested that executive members stay in office for only two years and that topics for presentation should range beyond strictly Dutch and Flemish themes to topics of wider interest e.g. euthanasia or ecology. Prof. Siebelhoff urged, that based on his experience with the chapters in Toronto and Montreal the group quickly develop a constitution. Whether the proceedings should be partly or entirely conducted in Dutch should depend on the audience. As to the frequency of the meetings and range of topics, it was felt that 4 or 5 annually in the period September to May would be suitable.

Martien de Leeuw met
Cees Fasseur, 2009

The meeting ended late but there was a good feeling that progress had been made and that the Ottawa chapter was off to a promising start.

Toronto

Oprichting CAANS Toronto door Willemina Seywerd en Guus Dierick

De oprichting van CAANS Toronto vond plaats in 1979. De hierbij betrokken personen waren onder andere N. Badenhuizen, J. Strijland, J. Michielsen, R. Siebelhoff, A. van den Hoven, O. van Vierssen Trip, en M. Boekelman. Om te voldoen aan de doelstellingen van CAANS – de studie en het bekendmaken van de Nederlandse taal en cultuur – werd gedacht aan een programma van drie of vier bijeenkomsten per jaar. Dit kon gevuld worden met sprekers en lezingen, films, of muziek van Nederlandse origine. Het bestuur bestond op dat moment uit Willemina Seywerd (president), Tony Grabowski (penningmeester), Thea Schryer en Gina Maenhaut.

Er werd ook gedacht aan ondersteuning van nieuw of bestaand Nederlands taalonderwijs op lagere scholen. In Toronto bestonden al enige scholen waar op zaterdagochtend onder het 'Heritage Languages Program' onderricht werd gegeven in een 'heritage' taal, waaronder Nederlands.

Zo ontstond een CAANS Toronto taalcomité dat zich richtte op het verschaffen van Nederlands lesmateriaal. Voor dit laatste verleende de Nederlandse Taal Unie een subsidie. Dit 'language committee' bestond uit Willemina Seywerd, Ineke van Weel, Guus Dierick en Robert Siebelhoff. Ineke van Weel, onderwijzeres in het Heritage Programma, verkreeg door een aanvraag van CAANS Toronto een subsidie van de Canadian Multicultural Society voor het samenstellen van geïllustreerde lees- en werkboeken in de Nederlandse taal voor kinderen van twee verschillende leeftijdsgroepen.

In februari 1980 werkte CAANS Toronto samen met het University of Toronto Ethnic and Immigration Studies Program en de Community Relations Office, de Multicultural History Society of Ontario en de Nederlandse Ambassade, bij de organisatie van een 'Netherlandic Studies Conference on the History of Dutch Immigration to North-America'.

Deelnemers aan de conferentie waren onder anderen Herman Ganzevoort, Robert Zwieringa, Gerald de Jong, Herbert Brinks en James Bratt. In september van hetzelfde jaar werd in het Department of Germanic Languages and Literatures van de University of Toronto een eerste 'credit course' in de Nederlandse taal aangeboden door Guus Dierick.

Tijdelijk werden er 'credit courses' op drie niveaus gegeven. Hoewel dit programma bij gebrek aan leerkrachten en financiële ondersteuning na een aantal jaren werd geannuleerd, vinden er nog steeds Nederlandse lessen plaats in de School of Continuing Studies, docent sinds 2007 is Marianne Verheyen, president CAANS-Toronto.

Gedurende de volgende decennia bleef de organisatie zeer actief. Het aantal leden bedroeg gemiddeld meer dan 65. De gevarieerde programma's van de geregelde bijeenkomsten trokken veel belangstelling, zoals ook twee verdere conferenties in 1981 en 1982: 'Canadian Perspective on Flemish and Dutch Culture', en 'Focus on Amsterdam'.

In 2004 werd het 25-jarig jubileum gevierd met een feestelijke lunch waaraan meer dan 45 personen deelnamen. Hieronder bevonden zich ook de president van CAANS National, Professor Michiel Horn en de Nederlandse Consul-Generaal Jan Hesseling.

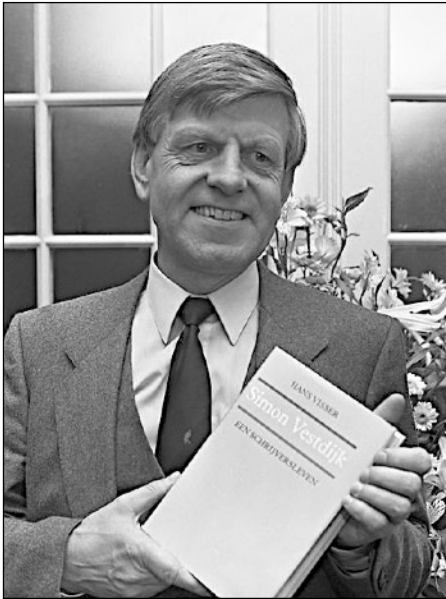
Juni 2015, Nathan Philips Square in TO, promotie van CAANS TO, UofT School of Continuing Studies en Rood Wit Blauw; boeken voor de NL heritage-classes.

Calgary

door Mary Eggermont-Molenaar

In 1986 arriveerde ik in Calgary met familie en met een lijst namen van Leidse alumni. Het idee was dat ik hier zou beginnen met het organiseren van jaarlijkse Cleveringa-bijeenkomsten op 26 november. Er werd enthousiast gereageerd. Meer dan veertig alumni, lang niet allemaal Leidse alumni, met hun partners, woonden de eerste Cleveringa-avond bij. Jammer dat het maar eenmaal per jaar is, vond men.

Hans Visser in 1987

Aan elkaar eenmaal per jaar ontmoeten kwam al gauw een eind. Een jaar later vroeg de toenmalige CAANS-president Hermina Joldersma wat ze moest doen met een verzoek van Vestdijkbiograaf Hans Visser. Ik belde hem op. Hij zei dat hij in Banff een scheikundig congres ging bijwonen en van de gelegenheid gebruik wilde maken om in Calgary een lezing te houden over Simon Vestdijk.

Bij gebrek aan internet in 1987 belde ik alle alumni op en stelde hen van Vissers aanstaande lezing op de hoogte. Vooraf, wat achteraf gezien eigenlijk de eerste CAANS-avond hier was, at ik met Visser op de universiteit. Toen er weer een gegadigde kwam om een literaire lezing te houden, denkkelijk was dat Max Nord, in die tijd hield ik het niet bij, nodigde ik iedereen bij die gelegenheid uit ook op de universiteit te komen borrelen en eten.

Zo ontstonden de CAANS-lezingen naar voorbeeld van de Cleveringa-lezingen, vooraf borrel en diner.

Als CAANS-speakers' convener vond ik zo Cleveringa-sprekers Piet van Sterkenburg, Ludo Jongen, Gerard Termorshuizen en Peter van Zonneveld vond ik genegen terug te komen voor een ronde door Canada langs de CAANS chapters en omgekeerd kwamen sommige CAANS-sprekers terug voor een Cleveringa-lezing.¹ Soms op eigen kosten en een enkele maal heeft de universiteit een gastspreker die ik dan in de kraag vat, bijvoorbeeld Charles Willemse, een Vlaamse hoogleraar Boeddhisme. Die hield een lezing over Boeddhisme in België om de zaak toch een enigszins CAANS-aanzien te geven.

Vancouver

In den beginne: chapter CAANS Vancouver

door Mary Eggermont-Molenaar en Annette Dorrepaal

Op 4 februari 1985 werd door een kleine groep CAANS-leden het initiatief genomen om een algemene bijeenkomst te organiseren teneinde in grotere kring de mogelijkheid te bespreken een lokale CAANS-afdeling op te richten. Dat gebeurde op 4 maart. Aanwezig waren Christine Benny, Beatrix de Groot, Dirk Oostindie, Elisabeth Bouscholte, Ton Brand, Tjitse Breuker, Oebele Buffing, Frank Gerbers, Jan Muller, Si-

¹ <https://caans-acaen.ca/wp-content/uploads/2016/11/CJNS36-1pp21-32Eggermont.pdf>

mon Oosterhuis, Herman Suttorp, Theo Van den Muijsenberg, Herman van Norden, Henk van der Horst, Richard Unger,

Henk van der Horst, Simon Oosterhuis en Herman van Norden zetten een plaatselijk chapter op. Het idee was om de meeste lezingen te laten plaatsvinden door de leden. Er zou een voorlopig bestuur komen; er werd gewacht met het opstellen van een huishoudelijk reglement totdat richtlijnen daarvoor ontvangen zouden zijn van CAANS-Nationaal; de jaarlijkse contributie zou \$30,- bedragen en \$15 voor CAANS-Nationaal en er zouden vijf bijeenkomsten per jaar zijn, waarvan één de jaarvergadering zou uitmaken. De bijeenkomsten zouden – en worden nog altijd – gehouden aan de Sitka Square en het plaatselijke bestuur zou zich beraden over samenwerking met afdelingen in Windsor, Toronto, Waterloo, Ottawa, Montreal, Winnipeg en de Amerikaanse zuster-afdeling AANS in Seattle en Californië. (M.E.M.: Zo herinner ik me dat in 1999 dankzij CAANS-Vancouver Christine Hemmerechts en Jean Hellwig in Calgary kwamen spreken.)

Richard Unger

Weer een maand later, op 22 april 1985, hield Richard Unger, toen president, de eerste lezing, over de geschiedenis van de scheepsbouw in de Nederlanden sedert de middeleeuwen. Hij nodigde ook de volgende sprekers uit. Na hem werd Henk van der Horst president, maar Unger bleef de sprekers uitnodigen, vaak van Nederlandse universiteiten, wat indertijd mede mogelijk werd gemaakt door een fonds van UBC. De programma's gingen over Nederlandse taal en literatuur, politiek, filosofie, fotografie, ecologie, film, immigratie, kunst, architectuur, Nederland in Azië, muziek en vaak geschiedenis; Unger was – en is nog – historicus, vandaar.

Aanwerving van leden zou gebeuren door advertenties in *The Windmill Herald* en *De Hollandse Krant* en via "groei-van-binnenuit. Al op 18 maart '85 stonden de doelstellingen van de nieuw opgerichte "Zevende afdeling van CAANS" te Vancouver in *The Windmill Herald*.

In 2010 werd het 25-jarig jubileum georganiseerd door Herman van Wermeskerken, Joost Blom, Richard Unger en René Mutsaerts.

Boottocht in 2010

In dit nummer

Hoe je opeens minder dan 'six degrees of separation' van Edward Snowden af komt te staan

door Henk Stam

Nadat we geëmigreerd en goed en wel in Nederland aangekomen waren kwam het leven van onze zoons sterker in beeld.² De blijkbaar eindeloze lockdown is funest voor allerlei kunsten maar vooral voor musici. Onze zoons en hun partners, alle musici, hebben een jaar lang al bijna geen optredens meer gehad. Dus improviseren moest (ook veel grapjes over schappen vullen in de Albert Heijn maar die vielen toch eventjes net te dicht bij huis).

In het voorjaar al begonnen ze net als veel andere musici van *New European Ensemble*, met het streamen van muziek. Twintig verschillende "live from our living rooms"-programma's staan nu op Youtube wat een half jaar in beslag nam. Inmiddels kwam een Engelse filmmaatschappij langs waarmee ze "Goldberg Variations: Meditations on Solitude" hebben opgenomen. Dat is een versie van Bachs Goldbergvariaties voor viool, altviool en cello met Sir Simon Russell Beale die voordrachten over eenzaamheid tussen de delen door las.

In de herfst van 2020 dachten ze wel weer op het podium te staan maar dat lukte ook niet of nauwelijks. Een paar maanden lang was het mogelijk voor een publiek van zo'n dertig man op te treden. Lori en ik hadden als publiek net een paar dingen mee kunnen maken maar in december, vlak voor de kerstdagen, viel het doek weer vanwege de tweede grote lockdown.

² Zie: <https://caans-acaen.ca/wp-content/uploads/2021/03/newsletter2012.pdf> (p. 12).

Er waren ook grote plannen voor een opera over het boek van George Orwell, *1984*. Met medewerking van OPERA2DAY hadden ze al net een live stream van *The Mad King* uitgezonden. Maar de muzikale versie van *1984* viel ook uit en moest er gedacht worden hoe nog iets te doen met al die voorbereidingen. Een film, die in een oud pakhuis in Amsterdam werd opgenomen, was het resultaat.

Onze zoon Emlyn bedacht dat het boeiend zou zijn om Edward Snowden, de beroemde Amerikaanse klokkenluider die nu in Rusland woont, uit te nodigen voor een rol om het verhaal van Orwell naar heden aan te passen. Hoe krijg je zo iemand aan de telefoon? Het lukte onder andere via een advocaat in New York: Snowden was bereid mee te werken. Op 21 maart verscheen de film *1984* op NPO2 Extra met muziek van de Estlandse componist Mikhel Kerem. Als het goed gaat met de pandemie zal er in oktober toch een tour komen op Nederlandse podia. In april zal er een Engelse versie van de film geproduceerd worden.

Nadere informatie kunt u hier vinden: <https://www.neweuropeanensemble.com/agenda/online-film-premiere-of-1984-on-npo2-extra-dutch/>

Kende Herman van Wermeskerken zijn oudtante Sophie? door Mary Eggermont-Molenaar en Bob van Wermeskerken

Werkend aan een boek over de Juta's, de familie van de vrouw die Sunny Home in Leiden had laten bouwen, het houten huisje dat Maarten en Eva Biesheuvel zo'n veertig jaar hadden bewoond, kwam ik de naam Sophie van Wermeskerken-Junius tegen.

**Sophie van
Wermeskerken**

**Johanna van der
Woude**

Een van die leden van de familie Juta, Betsy Juta, had haar eerste gedichten gepubliceerd in *De Hollandsche Lelie*, aanvankelijk een weekblad voor bakvissen van 14 tot 18 jaar. Dit blad werd gesticht in 1887, maar bestaat sinds 1935 onder de naam *Eva* en vanaf 1972 onder de naam *Viva*. Vanaf 1889 was Sophie van Wermeskerken hoofdredactrice van dit blad en vulde zij vele kolommen en verschaftte ze allerhande raad. Onder de naam Johanna van Woude had zij al een paar romans gepubliceerd,

Dat was niet alles. Indachtig het feit dat niet iedere vrouw aan de man

kwam of kon komen, schreef Sophie, die sterk vóór het huwelijk was, ook artikelen als 'Beroepskeuze voor vrouwen'. Zelf was ze getrouwd, had twee kinderen, Johan Wilhelm Henri en Johan Maurits Burhoven en werkte ze als schrijfster, maar dat was nog

niet alles. Zie de titel van een boek dat in 2011 over haar werd gepubliceerd: *Een schrijfster in het Huis van Arrest, Johanna van Woude in de Haarlemse Tuschthuisstraat*.³ Hier in Canada kennen we Herman van Wermeskerken, zou hij ...? Ik nam contact op met de auteur van het boekje over Sophie en met Gea Schelhaas uit Utrecht. Zij beheert het archief van *De Hollandse Lelie*.⁴ Via hen hoorde ik over de Van Wermeskerken-stamboom van Hermans jongere broer Bob in Nederland. Maar eerst dit.

Tsawassen 1999

Reizen in herinneringen mag tegenwoordig nog wel. Met vrienden overnachtten we indertijd in een motel in Tsawassen om de volgende dag de pont naar Vancouver Island te nemen. Het schoot me toen te binnen dat ik iemand kende in Tsawassen, iemand van CAANS Vancouver, Herman van Wermeskerken. Ik belde hem op en zei dat we in de buurt waren. Herman nodigde ons gelijk uit voor de avond, met vrienden en al. In zijn vriendelijke huis troffen we niet alleen Herman, maar ook een broer, een schoonzus, een zus en een zwager van hem, net de vorige dag gearriveerd uit Nederland. Geen probleem. Herman deed de ronde met koffie en cake, met wijn, hapjes en zoutje, alsof hij ook op ons had gerekend. Vancouverenaren die Herman gekend hebben zal dit beeld bekend overkomen.

Calgary 2021.

Bob van Wermeskerken bleek de broer te zijn die we in 1999 hadden ontmoet. Ik vroeg hem of hij dacht dat Herman heeft afgeweten van de literaire, penitentiaire en medische geschiedenis van zijn oudtante Sophie van Wermeskerken-Junius. Niet dat hij wist en ze hadden elkaar ook nooit kunnen ontmoeten. Sophie stierf in 1904 en Herman werd in 1927 geboren. Ik wist dat Herman tot aan zijn dood zich onvermoeibaar voor CAANS-Vancouver had ingezet, ook nog vice-president van CAANS Nationaal is geweest. En ik wist dat hij als vrijwilliger bij de politie werkte. Soms als ik hem 's avonds opbelde hoorde ik vreemde geluiden, dan was hij ook verbonden met de plaatselijke HermanDad. Misschien dat er iets in de Van Wermeskerken-stamboom te vinden was over Herman en eventueel oudtante Sophie?

Herman in de Van Wermeskerken-stamboom

Herman aan het koken in ouderlijk huis in Breda, 1944-45

Herman werd in 1927 in Ginneken geboren. Tijdens de oorlog wist hij de telefoonlijnen van de Duitsers te saboteren en na de oorlog repareerde hij met breinaalden het orgel van de H. Hartkerk te Breda. In 1948 nam hij dienst bij de Marine. Hij werd luitenant-ter-zee bij de Technische Dienst, kwam in Korea terecht tijdens de oorlog daar, en later in Nieuw-Guinea. In 1965 werd hij overgeplaatst naar de ambassade in Washington.

Herman werkte vervolgens bij de renovatie van de kruiser H.M.S. De Zeven Provinciën bij Wilton Feijenoord. In Den Helder werkte hij op marinebasis Willemsoord en werd daar oprichter en hoofd van de Basis-Ondersteuningsgroep. In 1977 ging hij

³ Van Wermeskerken, Henriëtte. 2011 *Een schrijfster in het Huis van Arrest in de Haarlemde Tuschthuisstraat*. Haarlem: Spaar^{en}Hout Haarlem.

⁴ <https://www.dehollandschelelie.nl>

met pensioen als kapitein-ter-zee, waarna hij met zijn vrouw Anna E. Oomes en vier kinderen naar Canada, Tsawassen, emigreerde. Daar bleef hij bezig met de bouw en logistiek van marineschepen, wat hem stationeringen in Parijs, Hamburg en Montreal opleverde.

Tsawassen vanaf 1977

Eenmaal een gesetteld burger te Tsawassen richtte Herman, sinds 1986 weduwnaar, een hikingclub om, werd Rotarian, nam deel aan de 120 km. lang Bike-a-thon, was vrij-williger bij de Crie Watch en werd een fervent pleitbezorger van de Nederlandse "zaak" in Canada, bijvoorbeeld in de ouderenzorg, veteranenzaken, tentoonstellingen over Nederland in de bezettingsjaren en promotie van Dutch studies vooral op de University of British Columbia." In 2009 kreeg hij van koningin Beatrix een lintje, Orde van Oranje Nassau.⁵

Tot aan zijn overlijden in 2011 was Herman actief lid van zo'n 24 verenigingen. En, hij leerde ook nog Spaans, Hebreeuws en Bahasa. Hij was een uitstekend kok en had een zeer kostbare muntenverzameling bij elkaar gebracht.

Hermans CAANS-lid en gastheer

Dat was nog niet alles: Hermans verdiensten voor CAANS en zijn gastheerschap voor de Nederlandse en Vlaamse sprekers. Na zijn verblijf bij Herman in 2004 gooide Hugo de Schepper in Calgary met een grote zwaai zijn bergschoenen weg; niet dat we in de buurt van Calgary geen bergen hebben. Hugo had Vancouver Island en Vancouver gezien waaraan hij goede herinneringen en blaren aan overgehouden. Zo hoorde ik dat Barber van de Pol die in 2005 bij hem logeerde, Sudoku van hem leerde. In een bos op Vancouver Island was Herman haar en reisgenote Nelleke Fuchs voorgelopen met een rammelende bos sleutels om beren af te schrikken. Met Rudi Wester (2010) had je hen samen naar lipstick en andere make-up hebben zien zoeken. De douane in Amsterdam had al haar spullen in beslag genomen. En zo zijn er meer verhalen, hij liet alle CAANS-sprekers steeds ook heel Vancouver Island zien en, aldus Cees Fasseur (2009) hij raakte wel eens de weg kwijt. Hoe ouder Herman werd, hoe meer de CAANS-sprekers van Vancouver Island zagen.

Terug naar het onderwerp van dit verhaal

Waar ik het ook al weer over wilde hebben, al herinnerend kun je de ook al weg kwijt-raken, wist Herman van het bestaan van Sophie, de vrouw van zijn oudoom Johannes van Wermeskerken? Deze Johannes werd in 1848 te Tiel geboren, was notarisklerk en later gemeenteraadslid in Kralingen en vanaf 1892 wethouder en notaris te Wormerveer. In literair opzicht werd het leven van Hermans oudoom Johannes niet zozeer door zijn eigen activiteiten bepaald, alswel door die van zijn vrouw met wie hij in 1880 op 32-jarige leeftijd trouwde en van wie hij in 1898 scheidde van tafel en bed en in 1901 van het overige meubilair.

⁵ Stamboom van Wermeskerken.

Sophie van Wermeskerken

Sophie van Wermeskerken-Junius, schrijfster, werd in 1853 ook in Tiel geboren. In 1878 publiceerde zij *Haar roeping getrouw*, in 1888 *Hollandsch Binnenhuisje* en in 1889 *Tom en ik*. In *De Hollandsche Lelie* schreef ze de nodige kolommen waarvan enkele "de vreedzamen tuin onzer Letteren" deed opwaaien. Ze raadde meisjes aan om vooral toch maar te trouwen. Met liefde als die er is, maar wat niet is kan komen.

Sophie kwam op 20 november 1895 in het Huis van Arrest in de Haarlemse Tuchthuisstraat terecht (Van Wermeskerken 2011:7ff). Of ze slachtoffer was van haar eigen raad, trouw maar, de liefde komt wel, of van haar toen nog niet onderkende ziekte? Sophie werd door de huishoudster beschuldigd haar echtgenoot te hebben willen vergiftigen. Dat kon niet worden bewezen. Sophie werd na drie weken vrijgelaten en zette zich weer aan het werk, voor haar lezeressen. Maar niet lang meer. Vanaf haar 41^e leed ze aan wat toen hersenverweking werd genoemd en nu dementia paralytica (en, in haar geval syfilis). Sophie werd opgenomen in de psychiatrische inrichting Den Dolder en stierf in 1904. Ze werd maar 51 jaar oud. Haar echtgenoot stierf in 1918, in Gheel, in dat Vlaamse stadje waar de bewoners veelal leefden en nu nog van het in huis nemen van psychiatrische patiënten; daarover vertelde Erik Vlaminck ons tijdens zijn CAANS-ronde in 2017.

Antwoord op de vraag

De vraag of Herman op de hoogte was van het bestaan van de letterkundige echtgenote van zijn oudoom kan denkkelijk met een kort Nee beantwoord worden. Als dat anders was geweest hadden we Herman er wel voor aangezien CAANS-Vancouver een interessante avond over haar te brengen.

De dbnl-site over Sophie van Wermeskerken eindigt met een passend gedicht over een vrouw die niet zozeer wat gedachten, maar wel zeker wel wat haar bezigheden betrof, haar tijd vooruit was (Norma, geciteerd in De Savornim Lohman 1905:265).⁶ Ze combineerde huwelijk, kinderen en een beroep, al werd schrijven, net als lezen in die tijd misschien niet zo gezien.

Aan Johanna van Woude †

Te zwaar was uw hulkje met zorgen belaân,
 Te veel raakte 't grimmige noodlot u aan, -
 Och, arme, wat hebt gij geleden! -
 Uw liefdevol harte gedompeld in rouw, -
 Gekrenkt, gij – verguisd, in uw rechten als vrouw, -
 Goddank – nu uw strijd is gestreden!

⁶ Geciteerd in: Anna de Savornin Lohman. 'Levensbericht van Johanna van Woude. In *Jaarboek van de maatschappij der nederlandse Letterkunde*. 1905: 250-265. https://www.dbnl.org/tekst/jaa003190501_01/jaa003190501_01_0023.php

**Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies
2021 MEMBERSHIP**

Please note that membership is from January 1 to December 31

Membership of CAANS is twenty-five dollars (twenty dollars for those who are also member of the local chapter) for which Official Tax Receipts for a tax credit (about 35-50%, depending on province) will be remitted. Local chapters will not remit Official Tax Receipts. CAANS-National is a charitable educational organization and welcomes additional donations.

Membership fees or donations are preferably transmitted via the secure <https://www.canadahelps.org/en/charities/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> website since this can be done via credit card, debit card or PayPal and therefore allows national and international payments without necessitating an account in different countries, and an instantaneous remittance of the tax receipt. To do this, enter this website and click on **Donate Now**. After filling out the forms, reviewing and clicking on **Complete Donation**, click on **Receipt 1** (in red) to download your Official Tax Receipt. You will also receive an instant email with your Tax Receipt.

Please contact our treasurer for step-by-step instructions if needed (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) with "CAANS payment instructions" in the subject line.

For those not feeling at ease paying via the internet, cheques can always be sent to our treasurer.

Address: Mr. Peter Tijssen, Treasurer of CAANS,
76 Winston Circle, Pointe-Claire, QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland, QC H9H 3B6

Our Newsletter and our Journal (CJNS/RCEN) are distributed by email, so please be sure to give your email address below. We will not share this email address with anyone!

Send an email to peter.tijssen@iaf.inrs.ca when you remit your fees or a donation with:

1. your name
2. mailing address
3. home and any other phone numbers
4. email address
5. your profession (If academic, please specify discipline)

Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises ADHÉSION 2021

Veillez noter: on devient membre pour une année civile.

La cotisation à l'ACAEN est de vingt-cinq dollars (vingt dollars pour des membres d'une section locale). Cette somme est un don charitable aux fins d'impôt et les donateurs recevront un reçu aux fins d'impôt (crédit d'impôt de 35-50% selon les provinces). ACAEN-National est une organisation éducative charitable et encourage des dons supplémentaires.

Les frais d'adhésion ou des dons sont transmises de préférence via le site sécuritaire <https://www.canadahelps.org/fr/organismesdebienfaisance/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> car cela peut être fait par carte de crédit, carte de débit, Interac ou PayPal et permet donc des paiements nationaux et internationaux sans nécessiter un compte dans les différents pays, et une remise instantanée du reçu d'impôt. Pour ce faire, entrez dans le site, et cliquez sur « **Faites un don** ». Après avoir rempli les formulaires et une vérification et en cliquant sur le « **don complet** », cliquez sur **reçu 1** (en rouge) pour télécharger votre reçu d'impôt officiel. Vous recevrez également un courriel instantané avec votre reçu d'impôt.

S'il vous plaît contacter notre trésorier pour les instructions étape-par-étape si nécessaire (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) avec des «instructions de paiement d'ACAEN » dans la ligne objet.

Pour ceux qui ne se sentent pas à l'aise de payer via internet, des chèques peuvent toujours être envoyés à notre trésorier.

M. Peter Tijssen , Trésorier de l'ACAEN,
76 cercle Winston , Pointe-Claire , QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721 ;
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland , QC H9H 3B6

Nous distribuons notre Bulletin et notre Journal (CJNS/RCEN) par email (courriel). Vous voudrez donc bien donner votre adresse email ci-dessous. Nous ne la donnerons à personne!

Lorsque vous payez, envoyez un courriel à peter.tijssen@iaf.inrs.ca avec :

1. Nom
2. Adresse pour correspondance
3. Téléphone: (travail), (domicile)
4. Courriel (email)
5. Profession (Les universitaires voudront bien préciser leur discipline)

OFFICERS/ MEMBRES DU BUREAU

President

Tanja Collet
Languages, Literatures and Cultures
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
tcollet@uwindsor.ca

Vice-President

Marianne Verheyen
University of Toronto
School of Continuing Studies
158 St. George Street
Toronto, Ontario M5S 2V8
marianne.verheyen@utoronto.ca

Past President

Michiel Horn, Professor Emeritus of His-
tory and University Historian
York University, Glendon Campus
Toronto, ON M4N 3M6
schuhhorn@sympatico.ca

Secretary-Treasurer

Peter Tijssen, 76 Winston Circle
Pointe-Claire, QC H9S 4X6
peter.Tijssen@iaf.inrs.ca

CJNS/RCEN Editor

Krystyna Henke
Joint PhD in Educational Studies
Program
Faculty of Education
Brock University
St. Catharines, ON L2S 3A1
khenke.cjns@gmail.com

CJNS/RCEN Editor Emeritus

Basil D. Kingstone
Department of French
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
bkingst@uwindsor.ca

Visiting Speakers Convenor/ Newsletter Editor

Mary Eggermont-Molenaar
1416 - 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1
memo45@shaw.ca

Associate Newsletter Editor

Peter Lowensteyn - Layout &
Communications

Webmaster

Peter Lowensteyn
webmaster@caans-acaen.ca
(Site: <http://www.caans-acaen.ca>)

Members at Large

J.I. (Hans) Bakker
Dept of Soc. and Anthro. MacKinnon 6
University of Guelph
50 Stone Road East
Guelph, Ontario Canada N1G 2W1
hbakker@uoguelph.ca

Gerrit Gerrits
Dept. of History and Classics
Acadia University
Wolfville, NS B4P 2R6
gerrit.gerrits@acadiu.ca

Martien de Leeuw
School of Industrial Design
Carleton University
martiendeleeuw@gmail.com

Willemina Seywerd
265 Scarborough Crescent
Scarborough, ON M1M 2J7
wseywerd@gmail.com

Chapter Secretaries & Contacts

Calgary - Mary Eggermont:

memo45@shaw.ca

Montreal - Peter Lowensteyn:

peter@lowensteyn.com

Ottawa - Hans Blokpoel:

hblokpoel@magma.ca

Toronto - Marianne Verheyen:

mverheyen@sympatico.ca

Vancouver - Annette Dorrepaal:

adorrepaal@gmail.com

CAANS/ACAEN Archives 1971-2013

Kings University

Gerry Segger Heritage Collection

Dr. William Van Arragon

1.780.465.3500. Ext. 8074

Bonita Bjornson, archiviste

1.780.465.8 04.

9125-50 Street

Edmonton, AB., T6B 2H3

The CAANS Newsletter appears three times a year, in April, August and December. It is a publication of the *Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies* and free to all the Association's members.

Le Bulletin de l'ACAEN paraît trois fois par an (avril, août, décembre). C'est une publication de *l'Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises*, dont les membres le reçoivent gratuitement.

Items for the Newsletter should be sent to Mary E.M (memo45@shaw.ca) preferably as an attachment to an email, in WordPerfect or Word.

Pour publier dans le Bulletin, prière d'envoyer votre texte à Mary E.M (memo45@shaw.ca) sous forme d'attachement à un courriel en WordPerfect ou Word. Merci!

Notice from our Treasurer, Peter Tijssen:

A few of you have not yet paid for this year. The good news is that from now on membership fee is \$25.00 for everyone.

If you are not sure if you have contributed this year, I encourage you to send a short email to peter.tijssen@iaf.inrs.ca.

Please note that some memberships for CAANS (National) are collected through your local chapter. If in doubt, ask the treasurer of your local chapter if this is the case.